

Nieuw Sociaal Debat - Omdat we de tijd hebben

Een pleidooi voor visie, nuance en democratische diepgang

Versie 1.4

 Datum: 4 augustus 2025

 Website: www.nieuwsociaaldebat.nl

 Bluesky: <https://bsky.app/profile/nieuwsociaaldebat.bsky.social>

 Petitie: <https://actie.degoedezaak.org/petitions/nieuw-sociaal-debat-omdat-we-de-tijd-hebben>

 Teken nu voor een dieper, evenwichtiger en democratischer Nederland!
[Teken hier de petitie](https://actie.degoedezaak.org/petitions/nieuw-sociaal-debat-omdat-we-de-tijd-hebben)

Nieuw Sociaal Debat - Omdat we de tijd hebben

Een pleidooi voor visie, nuance en democratische diepgang.

Er wordt vaak gezegd dat de waarheid als eerste sneuvelt in een oorlog. We kunnen stellen dat dit ook geldt bij populisme: ook hier sneuvelt de waarheid als eerste. Het populistische geschreeuw neemt de laatste jaren flink toe, omdat inhoudelijke debatten geen snelle winst opleveren. Veel politieke partijen schreeuwen en wijzen naar elkaar, maar hoe heeft dit de laatste jaren concreet bijgedragen aan beleid en oplossingen? En wat betekent het wanneer partijen zelf de thema's bepalen? Wat als dit thema niet is waar de kiezer om vraagt?

Er is circa twintig jaren geleden consensus bereikt dat de politiek duidelijk en begrijpelijk dient te zijn. Maar duidelijkheid kan de werkelijkheid geweld aan doen. Als iedereen duidelijke taal gaat spreken in een concurrerende omgeving, wat de politiek is, dan is de kans groot dat er versimpeling optreedt. Na de versimpeling volgt de eenduidigheid. Alle problemen hebben één verklaring en hebben één oplossing. Na eenduidigheid volgt de radicaliteit. Tijdens de verkiezingscampagne spreekt bijna iedere politicus duidelijke taal en radicaliseert daardoor. Dit zorgt voor een productie van teleurstelling omdat de complexe problemen niet eenvoudig zijn op te lossen. Er is dan ook behoefte aan het eerlijke verhaal, ook al is het niet per definitie rooskleurig.¹

Lange debatten in verkiezingstijd waren voorheen gebruikelijk. Ze dragen in de huidige tijd vooral het imago van stoffig en saai. Dit is best begrijpelijk als je kijkt hoe de media zijn ten opzichte van toen. Media zijn in de loop der jaren steeds sneller geworden, zowel in letterlijke als figuurlijke zin, mede door het gebruik van smartphones en social media. De quick wins en oneliners passen goed in dit format. Media zoeken daarom graag de flanken op omdat het spanning en controversie oplevert. Beide zorgen voor een effect dat elkaar versterkt. Wat hier echter niet in past, is een lang verkiezingsdebat. Het is simpelweg te langzaam voor de hedendaagse media. Echter biedt zo'n soort debat juist wel de ruimte voor inhoud, omdat er de tijd voor is. Exact hetgeen steeds meer mensen missen in de politiek en waar ook om wordt gevraagd. Een thema dat telkens terugkeert bij elke verkiezingsronde, maar waar niet of nauwelijks gehoor aan wordt gegeven. Hoe kun je je als kiezer scharen achter inhoudsloze standpunten? De kwantiteit voert meer en meer de boventoon, maar het is kwaliteit waar we behoefte aan hebben. Politici doen er goed aan om minder te reageren op 'hypes' om zo goed voor de dag te komen, maar waar je ondertussen niks mee doet of gaat doen: richt je op de inhoudelijke keuzes die echt het verschil maken.

Om het alsmaar versterkende effect te stoppen dient de cirkel eerst doorbroken te worden. De media kan op papier zelf bepalen hoe ze een verkiezingsdebat vormgeven, maar dat kan betekenen dat een andere speler dan (juist) wél voor de 'quick win' gaat. De meest eerlijke manier is dan ook om een gelijk speelveld te creëren. Dit kan door de mediawet aan te passen. Het is dan mogelijk om niet alleen afspraken vast te leggen over zaken zoals de totstandkoming van onderwerpen, maar ook om verplichte onderdelen zoals de duur van verkiezingsdebatten, spreektijden en spelregels te specificeren. Daarnaast kun je vastleggen dat een omroep geen selectie van partijen mag maken die enkel gunstig is voor de omroep zelf, zoals we afgelopen verkiezingen zagen. Dit soort wijzigingen dragen bij aan het tegengaan van vooropgezette scenario's die kijkcijfers en scoren als doel hebben. Bijvoorbeeld het tegenover elkaar zetten van twee partijen op een onderwerp waarvan je vooraf weet dat het 'vuurwerk' wordt. Deze scenario's werken populisme in de hand. Kortom; de Mediawet is het middel om voorwaarden te creëren die de inhoud stimuleren en populisme tegengaan. Daarom pleiten wij voor het aanpassen van deze wet.

¹ Meeus, T.-J. (2025, 17 juni). *Duidelijkheid kan de werkelijkheid geweld aandoen* [Aflevering 689, Podcastaflevering]. MISCHA!, NPO Radio 1. <https://www.nporadio1.nl/podcasts/mischa/125975/689-tom-jan-meeus-duidelijkheid-kan-de-werkelijkheid-geweld-aandoen>

Weg van de populistische schreeuw- en wijsvingertjespolitiek en ingestudeerde oneliners. Terug naar de inhoud en het presenteren van oplossingen en visie, want dat is waar de politiek om zou moeten draaien. Als we verkiezingen reduceren tot peilingen, missen we het echte gesprek over wat voor land we willen zijn. Het wordt tijd om weer eens de tijd te nemen. Juist nu.

Nieuw Sociaal Debat - Omdat we de tijd hebben.

Wij

kiezers in Nederland

constateren dat:

- slechts de helft van de Nederlanders vertrouwen in de politiek een voldoende geeft. Die onvrede over de politiek heerst in alle opleidingsgroepen. Bron: SCP - Sociale en Culturele Ontwikkelingen 2025
- de politiek niet aantoont concrete resultaten te boeken op de "complexe maatschappelijke uitdagingen", zoals de woningmarkt, de opvang en integratie van asielzoekers, de stikstof en de hoge kosten van levensonderhoud
- de politieke partijen geen integrale oplossing bieden en 'hun eigen thema' en daarmee feitelijk een *one issue* partij of een *one issue* partij plus zijn. Hierbij is het doel niet het oplossen van de reële problemen van Nederland maar om thema's te agenderen waar zetels mee zijn te halen. Niet te verwarren met een politieke partij die zich profileert
- door bovenstaande gebeurtenissen de burger afhaakt. Dit blijkt uit meerdere onderzoeken de afgelopen jaren en is daarmee een patroon.

en verzoeken

- de opzet van de huidige TV debatten te herzien voor de verkiezingen van 29 oktober 2025.
- de publieke omroep om een inhoudelijk, diepgaand debat te organiseren. Dit kan vergelijkbaar zijn met de *town halls* in Amerika maar misschien nog beter laat politici een case of probleem oplossen live op televisie. De huidige programmering dient hiervoor te wijken.
- de publieke omroep om zelf de thema's op te halen bij de Nederlandse bevolking in plaats van dat politieke partijen het thema kiezen. Het selecteren van de onderwerpen via de leden van de omroepverenigingen proportioneel naar omvang van de betreffende omroep.
- de Tweede Kamer om deze kaders voor het publieke verkiezingsdebat op te nemen in de Mediawet om daarmee het vertrouwen in de politiek te herstellen.

In motievorm

De Kamer,

gehoord de beraadslaging, overwegende

dat:

- slechts de helft van de Nederlanders vertrouwen in de politiek een voldoende geeft; deze onvrede leeft breed onder alle opleidingsgroepen (bron: SCP Sociale en Culturele Ontwikkelingen 2025);
- politieke partijen steeds vaker eenzijdige thema's kiezen die eerder zetelwinst opleveren dan dat zij bijdragen aan integrale oplossingen voor complexe maatschappelijke problemen;
- dit leidt tot versimpeling van het debat, radicalisering van standpunten en teleurstelling bij de kiezer door niet nagekomen beloften;
- de media, door formats gericht op snelheid, sensatie en korte statements, een versterkend effect uitoefenen op deze versimpeling;
- lange verkiezingsdebatten in het huidige medialandschap nauwelijks nog plaats krijgen, terwijl juist deze ruimte bieden voor inhoud en visie;
- er behoefte is aan een eerlijker, inhoudelijker en transparanter politiek debat waarin oplossingen en visie centraal staan;

verzoekt de regering:

- de Mediawet zodanig aan te passen dat er heldere kaders worden gesteld voor publieke verkiezingsdebatten, waaronder:
 - verplichte minimale spreektijden en debatduur;
 - spelregels gericht op inhoud en voorkoming van populistische confrontatieformats;
 - inhoudelijke selectie van debatonderwerpen op basis van input van de Nederlandse bevolking, bij voorkeur via representatieve leden van omroepverenigingen;
- de publieke omroep op te dragen om voorafgaand aan de verkiezingen van 29 oktober 2025 een diepgaand verkiezingsdebat te organiseren, waarbij politici worden uitgedaagd om gezamenlijk concrete casussen of maatschappelijke problemen op te lossen;
- de Tweede Kamer te betrekken bij het vaststellen van deze kaders in wet- en regelgeving, ten behoeve van het herstel van vertrouwen in de politiek en versterking van de democratische rechtsstaat;

en gaat over tot de orde van de dag.

Wat gebeurt er met jouw handtekening?

Deze petitie zal door de initiatiefnemers worden aangeboden aan de desbetreffende minister of staatssecretaris Media in het nog te vormen nieuwe kabinet.

Bronnen:

<https://www.rtl.nl/nieuws/binnenland/artikel/5495134/scp-vertrouwen-laag-regering-nederlandse-politiek>

<https://nos.nl/artikel/2442804-scp-politiek-moet-voorkomen-dat-burgers-afhaken>